

EFS historia och idé

Det finns mycket skrivet om EFS historia, denna text skall enbart se som ett försök till kort sammanfattning av det som en EFS ledare bör ha ett hum om. I Enkel Fakta-Samling, EFS rötter och I detta tecken finns betydligt mer. Det viktiga är att försöka se på EFS historia som en storslagen berättelse över hur Gud på olika sätt, under olika förhållanden har försök använda vår rörelse. Alla årtal, personer och viktiga händelser blir bara uppbyggande och trosstärkande i ett sådant perspektiv.

EFS bildas

Det Svenska samhället var på 1800-talet i förvandling på grund av bland annat industrialisering, utvandring, begynnande folkrörelser, superi mm. Människan längtade, då liksom alltid efter mål och mening, efter att det träsiga skulle bli helt, synden förlåten och gemenskapen med Gud återupprättas. Gud, som ständigt söker efter oss, kunde då genom bland annat Martin Luthers skrifter och C O Rosenius utläggningar presentera en lösning på människans problem. Den lösningen gick verkligen hem bland många människor i Norden. En stor folkväckelse bröt ut där Rosenius var en viktig gestalt. Det som skulle bli EFS var en central del av denna väckelse. Många slöt sig samman för att stödja det nya livet som man upptäckt, man bildade ”läsargrupper”. Man förstod att livet med Gud inte levs ensamt, kristen tro förutsätter gemenskap med andra. 1856 bildades EFS, inom Svenska Kyrkan, för att organisera väckelsen och dessa grupper av ”väckta”, som fanns över hela landet.

Vågade satsningar

Från vår historia har vi mycket att vara glada över. Inom några områden var vi tidigt ute. Ibland i frontlinjen och ibland med mycket vågade satsningar. Det gäller till exempel:

- * Bibel- och bokspridning, tidningar samt bokförlag (1856)
- * civil olydnad trots lagförbud (Konventikelplakatet)
 - bönesamlingar utan präst
 - lekmanpredikanter
- * diakoni (Stockholms Stadsmission)
- * utlandsmissionen 1866
- * ungdomsföreningar (DUF, juniorföreningar mm)
- * barn- och ungdomsarbete
- * pedagogik för unga
- * undervisning och skolor
 - bibelstudiegrupper
 - teologisk utbildning 1863 Johannelund
 - korrespondensinstitut 1940 (studieförbund)
 - folkhögskolor ca 1920-talet
- * samarbetskyrkor med Svenska Kyrkan 1966
- * samarbetsavtal med Svenska Kyrkan 1991
- * framtidsutredningen 1999
- * Salt – barn och unga i EFS bildas 2005

Listan kan och bör göras längre samt bör präglas av lokala händelser. Utmaningen är idag att ta tillvara det positiva och inspirerande utifrån vår historia och åter väcka modet att våga vara långt framme.

Splittrad väckelse

Av olika skäl, vissa menar på grund av olika ledande personers egna ambitioner och personligheter, andra på faktiska skillnader i kyrkosyn och teologi (framförallt försoningen, nattvardsbordet och dopsyn), så splittrades väckelsen. Många gånger blev brytningarna svåra och djupa sår uppstod som påverkade det ekumeniska klimatet många årtionden senare.

För EFS del är nog de viktigaste åderlåtningarna två. Den första 1878 då väldigt många (ca 65%?) av MF (missionsföreningarna) bröt med Svenska Kyrkan/EFS och bildade SMF (Sv. Missionsförbundet). Bland annat på grund av "försoningsstriden" samt "rena nattvardsgångar". Den andra 1912 då BV (Bibeltrogna Vänner) bildades och tog med sig en mindre del av EFS. Framför allt på grund av en bibelsynsstrid. Under 1900-talet har EFS av och till drabbats av strömhopp, mest då av lokal/regional karaktär. Vissa perioder till pingströrelsen, andra gånger på grund av bibelsynsdebatt till konservativa grupperingar och på slutet av förra seklet till trosrörelseförsamlingar.

Varierande relationer till Svenska kyrkan

Under hela EFS liv har också relationerna till Svenska kyrkan varierat mycket. Ibland har kyrkoherdar varit drivande i bildandet av missionsföreningar, andra gånger har EFS och kyrkoförsamlingen inte tålt varandra. Då problem har funnits, har orsaken ofta en rot i lekmännens starka och självständiga roll i EFS gentemot kyrkoförsamlingens hierarkiskt och politiskt uppbyggda styrning. På många håll sätter gamla konflikter ännu vissa spår i arbetet, men överlag råder idag en positiv förväntan på varandra från båda håll.

En skatt att förvalta

Dessa schismer är mörka kapitel i berättelsen om hur Gud ville använda EFS i svensk kristenhet, men det har påverkat oss till det vi är idag. Det positiva i dem är att vi idag har fått en skatt av teologisk och trosmässig klarhet i mycket av det som är grundläggande i den kristna tron. Men hur förvaltar vi det dyrköpta arvet, så att det blir ett glimrande bidrag i det positiva ekumeniska klimat som råder idag? □